

VOLKS BELANG

Jaargang 132 - nummer 3 - maart 2012 - maandblad

Europa, voor en tegen

LW en LVSV sloegen nog maar eens de handen ineen. Resultaat: een debat over de toekomst van Europa, met voor- en tegenstanders. De lijst van gastsprekers was indrukwekkend: **Guy Verhofstadt** mocht samen met Europees commissaris voor economische en monetaire zaken **Olli**

Rehn in de zaal van het Liberaal Archief in Gent de spits afbijten (foto). Nadien volgden professor **Paul De Grauwe** en Knack-hoofdredacteur **Johan Van Overtveldt**, Europarlementslid **Philippe De Backer** en de meest sceptische deelnemer **Pieter Cleppe** van de denktank Open Europe.

Conclusie: een geslaagde voorjaarsconferentie en eens te meer het bewijs van de goede moeder-dochterrelatie tussen LW en LVSV. **Michiel Rogiers**, voorzitter LVSV Nationaal, schreef voor ons het verslag.

Lees meer blz. 6

INHOUD

DEBAT

Vincent Van Quickenborne
over onze pensioenen / 4

ECONOMIE

De index: centen of procenten? / 10

LITERATUUR

Jaar van Boon draait
op volle toeren / 11

Meer dan ooit Popper

Onder de redactie van Dirk Verhofstadt werden in een boek alle lezingen gebundeld van vijf vooraanstaande politici en academici over de 'open samenleving en haar vijanden', naar de ideeën van de Weense filosoof Karl Popper. Het herlezen van de voordrachten is de moeite waard. En zoals de opvattingen van Popper zijn ze meer dan ooit actueel.

Want de aanvallen op de open samenleving zitten vandaag dicht op onze huid. Het islamfundamentalisme is daar oorzaak van. In Anderlecht stak een man een sjiitische moskee in brand waarbij de imam om het leven kwam. Volgens de brandstichter van de moskee in Anderlecht zijn de sjiieten schuldig aan wat gebeurt in Syrië. Met zijn daad wilde hij diegenen straffen die hij verantwoordelijk acht, en volgens hem zijn dat de sjiieten. Zelf is hij een soenniet.

In Frankrijk bracht een dolle schutter vier mensen om het leven. In een Joodse school werden een leraar en drie kinderen vermoord. Eerder had hij drie militairen doodgeschoten. Hij zei dat hij 'tot Al-Qaeda behoort'. Hij noemde zich een 'mujahedeer' en zou 'wraak hebben willen nemen voor Palestijnse kinderen' die in het Midden-Oosten zijn gedood. Ook zou hij boos zijn op het Franse leger vanwege de Franse militaire activiteiten in het buitenland.

In beide gevallen hadden de daders geen spijt van hun dodelijke acties. Erger nog, ze hadden er bijna spijt van dat er niet meer slachtoffers konden worden getroffen. In beide gevallen ging het om eenmansacties maar met duidelijke ideologische motieven. Het gaat hier telkens om een enkeling die zich heeft laten leiden door wat er onderhuids leeft in de maatschappij.

**“EXTREMISME,
FUNDAMENTALISME,
ANTISEMITISME EN
ONVERDRAAGZAAMHEID
ZIJN MEER DAN OIT IN
DE VEZELS VAN ONZE
MAATSCHAPPIJ AANWEZIG”**

Het zijn maar twee zeer recente voorbeelden van drama's die onze open samenleving hebben getroffen in haar diepste wezen. Extremisme, fundamentalisme, antisemitisme en onverdraagzaamheid zijn meer dan ooit in de vezels van onze maatschappij aanwezig. Ze zijn niet uitgeroeid. Integendeel, ze worden nog sterker door de onrust op internationaal vlak in tal van landen in het Midden-Oosten. Religieuze tegenstellingen worden als het ware overgeplant op de allochtonen in grootsteden als Antwerpen en Brussel. Explosieve toestanden overgoten met de saus van sociale achteruitstelling, verwaarloosde en werkloze jongeren zonder toekomst die door de angst voor het onledige zich tot extremistische ideeën wenden en zo opnieuw proberen houvast te krijgen in het leven.

Wat is het antwoord van de overheid op deze onrustwekkende evolutie? Zij probeert zo goed als mogelijk de orde te herstellen, de daders op te pakken en voor de rechtbank te brengen. Maar aan de fundamenten van de kanker wordt er weinig gedaan. Het is te ver gekomen. Neem nu Brussel. De toestand van islamitische jongeren in de hoofdstad is zorgwekkend. Vogels voor de kat. Ouders die met de handen in het haar zitten. Die elke dag hun hart vasthouden, omdat ze bang zijn dat hun kinderen in

handen van extremisten zullen vallen. De aanhang van jongeren voor groeperingen zoals de salafisten groeit met de dag. Het is een harde Brusselse realiteit waar de politieke verantwoordelijken in de hoofdstad niet meteen een pasklaar antwoord op hebben. Een mini-Midden-Oosten waar alle tegenstellingen aanwezig zijn, en een verlamde overheid. Zoiets moet vroeg of laat ontploffen.

Iedereen heeft de vrijheid te denken en te geloven wat men wil, maar indien de vrijheid van anderen daardoor in gevaar komt, moet er door de overheid aan de handrem getrokken worden. Dit begint met het fors veroordelen en bestraffen van het geweld. Tolerantie en respect voor de rechten en vrijheden van de burgers. Op deze fundamentele rechten en vrijheden kan er niet worden toegegeven.

VOLKSBELANG

wordt uitgegeven door
de vzw Liberaal Vlaams Verbond,
Stichting Vanderpoorten

Verantwoordelijke uitgever:
Bert Cornelis,
Kramersplein 23, 9000 Gent

Hoofdreductie:
Bert Cornelis Bert@Reflex.tc.be

Vormgeving:
ilona.berghmans@openvld.be

Secretariaat:
Luc Pareyn - Liberaal Archief
Kramersplein 23 - 9000 Gent
tel. 09/221.75.05 - fax: 09/221.12.15
www.liberaalarchief.be
luc.pareyn@liberaalarchief.be

KARL POPPER IS MEER DAN OOI ACTUEEL

De open samenleving krijgt het vandaag hard te verduren. Ze ligt zelfs onder vuur, zo zegt de titel van een verzamelboek dat onder redactie van Dirk Verhofstadt is uitgegeven. Het boek is een weerslag van de toespraken die vijf politici en intellectuelen gaven over het werk van de filosoof **Karl Popper** voor Liberales.

Terreuraanslagen, multiculturele spanningen en de financiële crisis veroorzaken angst en onzekerheid. Extreemrechtse, nationalistische en populistische partijen spelen in op onderbuikgevoelens en wakkeren ze nog aan. De open samenleving wordt bovendien bedreigd door radicale gelovigen die groepsrechten opeisen ten koste van het individu. En zij staat ook nog eens onder druk van het wilde kapitalisme, het neoliberale systeem dat onverschillig staat tegenover uitbuiting van mens en natuur.

Om al die redenen vindt eindredacteur van het boek Dirk Verhofstadt in zijn inleiding dat de ideeën van Karl Popper over de 'open samenleving en haar vijanden' meer dan ooit actueel zijn. De onafhankelijke denktank Liberales organiseerde de voorbije vijf jaar Popperlezingen met vooraanstaande

politici en intellectuelen uit Vlaanderen en Nederland. Guy Verhofstadt, Mark Rutte, Herman Van Rompuy, Hugo Dyserinck en Hans Achterhuis, vijf denkers met uiteenlopende ideologische en politieke achtergronden geven hun visie op de aanvallen op de open samenleving.

Guy Verhofstadt benadrukt de stelling van Popper dat de 'gesloten' samenleving telkens opduikt wanneer er zich diepgaande mutaties in de maatschappij voordoen. Hans Dyserinck, emeritus hoogleraar wijst op het gevaar van het irrationalisme dat samengaat met het eenduidige identiteitsdenken van nationalist en populisme die onze blik vernauwen. Herman Van Rompuy legt dan weer de klemtoon om de sociale banden tussen mensen en keert zich ongenadig tegen het egoïsme dat aan de basis van het populisme ligt. De filosoof Hans Achterhuis trekt dan weer van leer tegen de onbeperkte vrijheid van ieder individu. De huidige premier van België Mark Rutte begint zijn lezing met een verwijzing naar de toespraak van de Noorse premier Stoltenberg na de terreuraanslag van Anders Breivik in de zomer van 2011.

Dirk Verhofstadt besluit zijn inleidende bij-

drage 'Een generatie zonder oorlog' met de vraag of Popper een liberaal is. In de zin dat Popper de vooruitgang in de samenleving en de groei van kennis legt bij de vrije discussie en stapsgewijze hervorming van de samenleving, neemt hij alleszins een liberaal standpunt in. - **B.C.**

Dirk Verhofstadt (red.)

De open samenleving onder vuur. De wereld van nu in popperiaans perspectief.

Uitg. Lemniscaat, 2012; 220 blz.

19,50 euro

IN GESPREK MET PAUL CLITEUR

Paul Cliteur (°1955) is hoogleraar aan de Universiteit Leiden, filosoof en toonaangevend in het debat over de multiculturele samenleving. Als vrijdenker staat hij op de bres van de Verlichtingsidealen en bekritiseert de impact van religies. Hij verwert de waarheidsclaims van geopenbaarde godsdiensten, bepleit een universele seculiere moraal, kiest voor een neutrale overheid en staat pal voor de liberale grondwaarden.

In de zomer van 2011 voerde Dirk Verhofstadt dagenlang

gesprekken over de thema's die Cliteur behandelt in zijn boeken Moreel Esperanto, The Secular Outlook en Het monotheïstisch dilemma. Daarbij gaan ze dieper in op de vraag hoe mensen met verschillende, vaak tegengestelde visies toch harmonieus kunnen samenleven. Ze bespreken onder meer de vrijheid van meningsuiting, de scheiding van Kerk en Staat, het recht op zelfbeschikking, de gelijkwaardigheid van elke mens en de rechten van dieren. Paul Cliteur veroordeelt de

goddelijke beveltheorie, religieuze zelfmoordterroristen en de invoering van de sharia. Hij bespreekt de drijfveer van Abraham die zijn zoon wou doden, de zaak Salman Rushdie, de moord op Theo van Gogh, het protest tegen de Deense cartoons, de houding van de paus tegenover homoseksualiteit en de lafheid van progressieven als het erop aankomt de liberale kernwaarden te verdedigen.

Dirk Verhofstadt

In gesprek met Paul Cliteur

Uitg. Houtekiet, 2012;

480 blz.

24,50 euro

Nog groter pensioenplan in 2014

Vincent Van Quickenborne is de nieuwe minister van Pensioenen in de federale regering Di Rupo. Maar de liberaal uit West-Vlaanderen is ook vicepremier en dus de eerste man van Open Vld in de ploeg van Di Rupo. Het Liberaal Vlaams Verbond mocht de nieuwe minister als gastspreker ontvangen voor een afgeladen volle zaal. De zitjes waren schaars, de uiteenzetting des te boeiender: pensioenen is een hot item, zowel voor wie er nog moet aan beginnen als voor wie al met pensioen is. 'Vincent' (noem hem nooit meer 'Q'!) kreeg bovendien de kans om een pak misverstanden over de pensioenhervorming uit de wereld te helpen. En die zijn er wel, zo kon uit de talrijke vragen na de toespraak worden opgemaakt.

door Bert Cornelis

De titel van de uiteenzetting was raak gekozen: "Uw pensioen, ons pensioen, mijn pensioen, het pensioen". Langer werken, geen vervroegd pensioen meer.... De twiterende minister haalde zich de jongste maanden vooral de woede van de vakbonden op de hals toen hij zijn pensioenplan bekendmaakte. Hoewel hij die avond zich mocht verheugen over het feit dat de nieuwe regeling van de Vlaamse regering voor de TBS-leerkrachten die langer moeten werken door de bonden 'als erger dan Van Quickenborne' werd bestempeld. Het sterkte de minister in zijn voornemen om in samenspraak met de vakbonden met zijn pensioenhervorming door te gaan.

Want een echte liberaal aarzelt geen seconde om met verandering door te gaan. Zeker niet als ze noodzakelijk is om de pensioenen betaalbaar te houden en mensen aan te sporen langer te werken omdat het aantal gepensioneerden almaar stijgt en het aantal werkenden zal dalen. Toch zal in een eerste fase niet geraakt worden aan de leeftijd van 65 jaar om met pensioen te gaan. Wel wordt het vervroegd pensioen hervormd en dit volgens twee parameters:

de leeftijd van 60 jaar en het aantal jaren dienst van 35 jaar. Er zullen bijzondere stelsels zijn voor bijvoorbeeld piloten, brandweermannen, mijnwerkers en zeevaarders die een afwijking krijgen. De overheids-pensioenen werden het laatst gewijzigd in 1961 toen wijlen premier Gaston Eyskens zijn tanden stuk beet op de Eenheidswet. Nu wordt de leeftijd voor hen van 60 naar 62 opgetrokken en de looptijd van 35 naar 40 jaar. Het pensioen wordt wel op basis van de laatste tien jaren van de loopbaan berekend. De gelijkgestelde periodes voor ziekte en vakantie blijven behouden. Wel zijn er aanpassingen voor het brugpensioen en langdurige werkloosheid.

Geen alternatieven

De hervormingen moeten heel snel gaan omdat er geen alternatieven zijn. Er werd

De boom links is een eik. Veel mensen die een korte periode werken en niet heel lang leven. De boom rechts is een populier. Weinig mensen die langer moeten werken en heel lang leven.

tijdens de vorige regering te lang getreuzeld. Daarom heeft Van Quickenborne zijn hervormingen opgenomen in wat hij de 'Tien Werven' noemt. Die beginnen met de hervorming van het zogenaamde aanvullende pensioen of de tweede pijler, een pensioen dat op basis van 'sparen' zal gevormd worden en nu al ontwikkeld is. Liberalen zijn sterke voorstanders van de uitbouw van dit kapitaliserende pensioen.

"Een echte liberaal aarzelt geen seconde om met verandering door te gaan"

Onbeperkt bijverdienen na 65

In een tweede werf gaat Van Quickenborne voor onbeperkt bijverdienen na 65 jaar. Nog een stokpaardje van de liberalen. Ten derde komt het er niet alleen op aan dat mensen langer 'moeten' werken, maar ook langer 'kunnen' werken. Je moet met andere woorden ook in staat zijn om langer te kunnen werken. En dit brengt ons meteen tot het probleem van de zware beroepen. "Als liberalen onderschatten we dit debat", zegt de minister. "We moeten dus genoeg creatief zijn om mensen op latere leeftijd andere taken te geven zodat ze toch langer kunnen werken."

Een vierde werf omvat de overlevingspensioenen. Dit is volgens Van Quickenborne de meest delicate hervorming, -het gaat om ruim 600.000 mensen-, omdat het erg emotioneel en gevoelig ligt. Daar kondigde hij aan de gemaakte afspraken te respecteren en een soort van overgangsuitkering voor te stellen die rekening houdt met het rouwproces, bijvoorbeeld bij het overlijden van een partner. Het zal er op aan komen om de activering naar de arbeidsmarkt te combineren zonder verlies van pensioen. In de vijfde pijler zal er werk gemaakt wor-

BELGA

“Als liberalen onderschatten we het debat over langer werken voor zware beroepen.”

den van de bekende ‘pensioenbonus’, ofte, wie langer werkt, verdient meer in de jaren dat hij langer werkt (doorwerkpremie). Het huidige systeem zal geëvalueerd worden.

De zesde werf gaat over de ‘eenheid van loopbaan’ die wordt bekeken. Wie langer werkt moet daar ook voor beloond worden. Een zevende werf moet de armoede bij ouderen bestrijden door het laagste pensioen te verhogen. In de achtste werf zal gepoogd worden de pensioensplit door te voeren. De negende werf gaat over een evaluatie en hervorming van het Zilverfonds en ten slotte wordt er gesleuteld aan de informatie naar de burger toe.

Groot pensioenplan

Blijft de vraag naar de timing voor de invoering van het pensioenplan. Begin dit jaar zal de 60-62-regel al goedgekeurd worden in het parlement. In 2013 zullen alle hervormingen op volle kracht komen. In 2014 plant Van Quickenborne een grote Staten-Generaal met alle specialisten ter zake om een omvangrijk plan op langere termijn voor te bereiden, want met de huidige maatregelen uit het federaal regeerakkoord zullen we er lang niet komen. “We moeten op 20 jaar een perspectief ontwikkelen. Dit plan kan dan voor de volgende regeerperiode van tien tot 20 jaar uitgevoerd worden. De minister speelt daar met de idee iemand die op twintigjarige leeftijd begint te werken tot 65 jaar te laten werken, maar iemand die pas op zijn 23ste jaar begint aan zijn loopbaan tot 68 jaar te doen werken. Wie vroeger begint, mag dus vroeger stoppen, wie later begint, gaat ook pas later met pensioen. Van Quickenborne gaf toe dat die zienswijze bij de andere partijen nog moeilijk ligt, maar de geesten rijpen. In Zweden bijvoorbeeld denkt men er sterk aan, gezien de demografische verschuivingen en de langere levensverwachtingen de pensioenleeftijd naar 75 jaar te verschuiven... we gaan er dan wel van uit dat we 100 jaar worden...”

Meer info op

www.pensioenminister.be

<http://www.onprvp.fgov.be/NL/pension/news/Pages/reform.aspx>

LVV-LVSV VOORJAARSCONFERENTIE

Op zaterdag 17 maart 2012 hielden het Liberaal Vlaams StudentenVerbond en het LVV hun jaarlijkse voorjaarsconferentie, vroeger bekend als de 'studiedag'. Dit jaar vond het gebeuren voor de eerste maal plaats in het Liberaal Archief te Gent. Het thema was de Europese Unie: Eurofielen versus Eurosceptici.

Eurofielen versus Eurosceptici

Michiel Rogiers
Voorzitter LVSV Nationaal
Liberaal Vlaams
StudentenVerbond

Bij ochtendgloren bleek reeds dat het een liberale hoogdag zou worden. Het met zonovergoten Liberaal Archief was gedecoreerd met cartoons van een Bulgaarse kunstenaar. De voorjaarszon straalde af op de gezichten van de mix van jongere en oudere liberalen. Er was een grote opkomst van zowel alle LVSV-afdelingen als LVV'ers.

HUMOR

LVV-voorzitter **Clair Ysebaert** had de eer

en het genoegen om een 220-tal geïnteresseerden in de zaal te verwelkomen. Hij deed dit aan de hand van een humoristische inleiding. Daarna schetste hij de Europese samenwerking als iets wat ooit begonnen was als een idealistische droom om vrede en welvaart te brengen maar wat mettertijd ontaard was in een steeds groter wordende bureaucratie die ingrijpt in talrijke aspecten van het dagelijkse leven. Na de poëtische bedenking restte mij enkel nog het voorstellen van de sprekers.

KLEPPERS VAN GASTEN

LVSV-coryfee en huidig ALDE-fractie leider Guy Verhofstadt mocht samen met Euro-

pees commissaris voor economische en monetaire zaken **Olli Rehn** de spits afbijten. Het geheel werd vakkundig in het Engels begeleid door journalist Nick De Leu. Rehn beklemtoonde het belang van begrotingsdiscipline en stelde dat het zijn plicht als commissaris is om er streng op toe te kijken dat de verschillende lidstaten van de EU zich houden aan de begrotingsregels. Hij benadrukte tevens dat hij tweemaal per maand door het Europees Parlement op de rooster wordt gelegd en dat hem daarom absoluut geen gebrek aan democratische legitimiteit kon verweten worden. **Guy Verhofstadt** verkondigde zijn inmiddels goed bekende visie over de Eurozone en

zei dat een monetaire unie niet kan werken zonder een sterke politieke unie. Hij pleitte daarom voor de uitgifte van Euro-obligaties en voor een sterkere convergentie in het economisch beleid van de verschillende leden van de Eurozone.

KEMPHANEN

Na een vermakelijke pauze met de nodige versnaperingen was het tijd voor het tweede debat. Deze keer tussen professor **Paul De Grauwe** en **Johan Van Overtveldt**. Moderator **Maarten De Bousser** waagde het om tussen beide kemphanen plaats te nemen. Beide heren zagen "het verleden, heden en toekomst van de Euro" nogal pessimistisch in.

De Grauwe hield een pleidooi voor een uitgebreider mandaat voor de ECB en verkondigde dat deze instelling staatsobligaties op de secundaire markt moest opkopen wanneer deze obligaties in waarde zakken. Het ontbreken van dergelijk beleid verklaart volgens De Grauwe de huidige problemen van de Eurozone : terwijl beleggers weten dat Britse, Amerikaanse of Japanse staats-

OLLI REHN: "IK WORD TWEEMAAL PER MAAND DOOR HET EUROPEES PARLEMENT OP DE ROOSTER GELEGD. MIJ KAN MEN DUS ABSOLUUT GEEN GEBREK AAN DEMOCRATISCHE LEGITIMITEIT VERWIJTEN."

obligaties steeds zullen worden terugbetaald – de respectievelijke centrale banken zullen immers tussen beide komen wanneer het nodig zou zijn- is dit niet het geval voor de Eurozone.

Dit ontlokte bij Van Overtveldt de reactie dat dergelijk beleid moral hazard tot gevolg heeft: de overheden zullen hierdoor geen stimulans krijgen om het begrotingstekort terug te schroeven en de noodzakelijke structurele hervormingen door te voeren. Volgens De Grauwe vloeit er door zijn voorstel echter geen Euro naar de overheid. Er ontspon zich een discussie over wat is en wat zou moeten zijn: tegenwoordig kunnen commerciële banken quasi gratis lenen bij de ECB en hiermee nieuw uitgegeven staatsobligaties opkopen waardoor de ECB onrechtstreeks aan monetaire financiering doet.

Onder het voorstel van De Grauwe zou de ECB echter staatsobligaties, die in het bezit zijn van commerciële banken en institutionele beleggers, opkopen op de secundaire markt. Volgens Paul De Grauwe was het inflatierisico dat met dergelijke operatie gepaard gaat nihil: zolang het nieuw gecreëerde geld door de banken wordt aangehouden om hun liquiditeitspositie te verbeteren en niet gebruikt wordt om kredieten te verlenen aan particulieren en bedrijven, heeft deze gelduitgifte geen inflatoir effect. Wanneer de economie terug aantrekt, is het de taak van de ECB om op het gepaste moment het monetair beleid te verstrakken. Inhoudelijk was dit een zeer aantrekkelijk debat, de amusementswaarde werd hoog gehouden door spitsvondige tussenkomsten van Maarten De Bousser. Op bepaalde momenten keek ook hij geanimeerd toe.

Foto's Davy Dirix

EUROPESE IDENTITEIT

Na het op adem komen tijdens de pauze werden de neuzen in de zaal gericht richting twee LVSV-producten: **Philippe De Backer** en **Pieter Cleppe**. Philippe, in een vorig leven politiek secretaris van LVSV Gent en nationaal voorzitter van Jong VLD, is heden ten dage Europees parlementslid. Pieter Cleppe is voormalig voorzitter van LVSV Leuven en werkt heden ten dage voor de eurosceptische denktank Open Europe. De degen werden gekruist voor een debat over het al dan niet bestaan van de Europese identiteit. Identiteit is voor liberalen uiteraard geen dankbaar thema en daardoor kwam het debat wat moeizaam op gang. Cleppe wees op de gevaren van de Europese constructie die meer en meer de allure heeft van een superstaat met de bijhorende bureaucratie en regelnevelij en zonder democratische controle. Als lid van het Europees Parlement moest De Backer deze bewering wel tegenspreken. Philippe De Backer stelde dat een muntunie vereist dat bepaalde delen van het economisch beleid van de lidstaten op Europees niveau geregeld worden. Hij stelde ook dat dit beleid er moet op gericht zijn om de huidige transfers

GUY VERHOFSTADT: "EEN MONETAIRE UNIE KAN NIET WERKEN ZONDER EEN STERKE POLITIEKE UNIE."

tussen lidstaten van de EU weg te werken. Net zoals na de twee voorgaande debatten werd er tijd gemaakt voor een vragenronde.

INDIVIDU VERSUS STAAT

Het derde debat bleek veel wrevel te hebben opgeleverd. Dit bleek uit de nogal norske opmerkingen van een aanwezige die het geheel oneens was met de heer Cleppe. Hij moest en zou zijn punt maken, lees gelijk halen. Moderator **Thomas Marckx** maande hem aan om voort te maken en te bedaren. Verder kwam uit het publiek nog een zeer terechte opmerking. **Dimitri Van den Meerssche** merkte op dat identiteitsvorming pas noodzakelijk wordt wanneer een staat niet alleen de negatieve rechten van de burgers beschermt maar deze burgers ook allerlei positieve rechten toekent. Deze bedenking, die uiteraard niet alleen voor de Europese Unie maar voor eender welke staat of van bovenaf opgelegde institutionele instelling geldt, gaf krachtig weer waar het ons als liberalen om gaat: de bescherming van het individu tegen de dreiging van

de staatsmacht die steeds de neiging heeft om het individu in alle facetten van zijn leven te controleren en de rechten van het individu te beknotten. Deze waarschuwing tegen een te grote staatsmacht vormde tevens een mooi gespreksonderwerp voor de broodjesreceptie die volgde op het gebeuren.

RIJK LIBERALISME

Op deze dag van traditionele samenwerking tussen het LVSV en LVV werd wederom duidelijk hoe rijk het liberalisme is aan antwoorden voor uitdagingen van diverse aard. We kunnen spreken van een geslaagde voorjaarsconferentie. De moeder-dochter-relatie tussen het LVV en LVSV is een stevige. Een samenwerking waar Europese politici kunnen van leren? We kunnen concluderen dat er een keuze zal gemaakt moeten worden tussen een Europese Unie als vrijhandelszone met aparte entiteiten of eerder een Verenigde Staten van Europa. De toekomst zal het uitwijzen. Gelukkig kennen we die toekomst niet, maar net dit maakt het leven interessant en uitdagend.

Echtscheidenaren, verenigt u!

Dat de Vlaamse regering geen hoge toppen scoort, is geen nieuws meer. Rekenfouten, uitgelekte mails en afwezig in cruciale zittingen zelfs achterwege gelaten, blijft het resultaat van onze Vlaamse regering mager. Eind februari was de regering aan een besparingsronde toe. En wat blijkt. De 'echtscheidenaren' komen in het vizier. Een verdubbeling van de schuld-en-boete-taks: van 1 naar 2% voor de aankoop van het deel van de ex-partner van het eigen huis. Een besparing met een modern tintje?

door *Christel Hendrix*

Eind februari moest de Vlaamse regering op zoek naar 550 miljoen euro. Een gemakkelijke oefening zo bleek uit de eerste persberichten. De helft kon sowieso opgediept worden uit 'reserves'. Flink. Want Vlaanderen heeft reserves. Zo moet het klinken. Wij in Vlaanderen zijn rijk genoeg. Wij kunnen toemaatjes reserveren en zelfs in tijden van een algemene consensus rond langer, beter en efficiënter presteren, uitkeren. Wij kunnen het ons als Vlamingen permitteren om sinterklaascadeaus uit te delen. Kindpremie, 500 euro meer voor de ambtenaren. Alles kan in een welvarende 'deelstaat'. Zo moet het klinken bij monde van de Vlaamse regering. Maar eind februari, nu de wereld tot Vlaanderen is doorgesijpeld, even niet. Vlaanderen werd op deze schrikkeljaardag van 29 februari wakker geschud. De kindpremie werd voor een jaar uit het pretpakket gehaald, leraren moeten 2 jaar langer werken en ook de kaasschaafmethode werd weer bovengehaald. Overal een beetje minder. Want zo wordt het minder voelbaar.

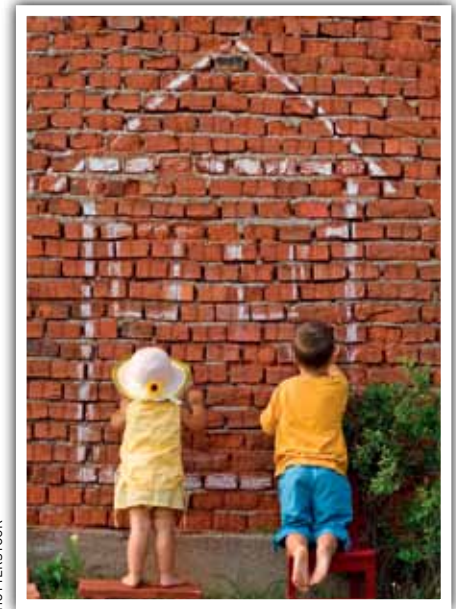
En zo is het ook. Leraren blijken het eigenlijk normaal te vinden dat ze net als iedereen langer moeten gaan werken. Zeker de jongeren onder hen. Kaasschaafmethode ook voor het eigen korps: parlementairen leveren 2,5 % in (de helft van de federale parlementairen die 5% inleveren).

De Lijn levert in. Uiteraard. 60 miljoen blijkt die besparingsmaatregel waard te moeten

zijn die niet zal raken aan het huidige 'bijna-gratis-regime' voor 65-plussers. Lees: de werkende en schoolgaande klasse zal die 60 miljoen moeten ophoesten. Volgt u nog? Natuurlijk: terwijl uw kroost op een afgeschafte bus zit te wachten, kan ze immers kijken naar een derde net, want dat moet er ondanks de nodige besparingen toch komen.

Kaas-be-schaven

En dan de nieuwe 'echtscheidingstaks'. Misserietaks zoals hij onmiddellijk gedoopt werd. Ik noem het kaasbeschaven: het begrotingstekort opvullen met de 'daders' van de beschavingsziekte: de echtscheidenaren. Zowaar een nieuw gat in de markt voor onze Vlaamse begrotingsspecialisten op zoek naar nieuwe inkomsten. Maar ondertussen is duidelijk dat de nieuwe armen van vandaag de alleenstaande ouders na echtscheiding zijn, meestal vrouwen. Echtscheiding doet verarmen. Alle rapporten over de nieuwe armoede in ons land zijn daarover unaniem. Maar toch besliste de Vlaamse regering over te gaan tot een verdubbeling van de schuld-en-boete-taks. Van 1 naar 2% voor de aankoop van het deel van de ex-partner van het eigen huis. Makkelijk. Want van georganiseerde acties moet uit die hoek niets verwacht worden. Niemand wil ervoor uitkomen, laat staan zich groeperen. Hooguit een ternaauwernood opgerichte facebookgroep die het verschil wil maken misschien. Maar georganiseerd zijn ze zeker niet. Niet zoals de onderwijsbonden. Ze kunnen niet dreigen met stakingen. Want ze proberen in stilte af te rekenen met hun verleden en te bouwen aan een nieuwe toekomst. Op basis van eigen verdiend geld binnen een koppel dat uit onverdeeldheid

SHUTTERSTOCK

moet geraken. Kinderen komen daarbij op de eerste plaats, maar ook de woonst. Van gecoördineerd verzet is geen sprake. Een reden temeer voor de begrotingsspecialisten om er gewoon mee door te gaan. Volgens de wet van de minste weerstand.

Elke Vlaming een eigen huis

Liberalen hebben een eigen huis voor elke Vlaming altijd hoog in het vaandel gedragen. Geen betere investering dan in een eigen huis. Baksteen in de maag is een Vlaams gegeven. Waarom daarop extra belastingen? En waarom dubbel? Een voorbeeld: voor een doorsnee huis van 350.000 euro maakt de veranderde verdeeltaks een verschil van 1.750 euro. Een gans doorsnee maandloon of meer dus voor iemand die als alleenstaande achterblijft.

Iedereen moet langer werken en overheidsbedrijven mogen niet zoveel verlies lijden. Zelfs de betrokkenen zijn het daar groten-deels over eens. De onderwijsbonden verenigden hun offensief, dreigden met stakingen en hebben intussen hun slag thuis gehaald. Maar van de 'echtscheidenaren' hoorden we niets. Ze slikken de pil. Nog maar een. Echtscheiden en boeten. Het doel is bereikt en de Vlaamse rekening anno 2012 klopt.

De index: centen of procenten?

Nu de begrotingscontrole (redelijk succesvol) achter de rug is, wil de regering (samen met de sociale partners) een nieuw herstel en/of relancebeleid uitwerken, vooral met de bedoeling via een verhoogde economische groei meer werkgelegenheid te creëren. Dat is zeker meer dan nodig. Op voorwaarde dat men durft te vertrekken van een juiste (en moedige) diagnose.

door **Mark Bienstman**

Het aantal nationale én internationale studies, van de meest gerenommeerde en gerespecteerde onderzoekinstellingen, geven telkens weer dezelfde vaststelling: in België stijgen de loonkosten te snel (in vergelijking met onze buurlanden – en dus onze directe concurrenten op de internationale markten) en het huidig automatisch indexeringsmechanisme is daarvan de voornaamste motor. En diezelfde dynamiek geldt ook voor alle mogelijke sociale uitkeringen en tegemoetkomingen (wat dan weer het begrotingstekort – zowel op het overheidsbudget als in de sociale zekerheid – sneller doet toenemen dan nodig).

HEILIGE KOE

Voor de vakbonden is die index echter een 'heilige koe' waar onder geen beding mag aan worden geraakt. Men stelt het voor alsof dat raken aan de index overeenkomt met het volledig overboord gooien van alle sociale verworvenheden en dus het einde van onze sociale welvaartsstaat. Deze halsstarrige, conservatieve houding doorstaat echter op geen enkel moment een oprechte sociale 'test'.

Iedereen – zelfs de vakbonden – erkennen dat wij in een crisissituatie leven en dat van iedereen (en liefst volgens het principe: "de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten") een inspanning zal moeten leveren om het tij te doen keren. Hoe kan men dan blijven volhouden dat de automatische indexering (zoals we die vandaag kennen) aan dit principe voldoet? Stel de spilindex wordt

overschreden, dan worden alle lonen en sociale uitkeringen automatisch met 2% verhoogd: iemand met een loon of een sociale toelage van 1000 euro per maand ontvangt dan 20 euro en iemand met een inkomen van 10.000 euro ontvang 200 euro meer per maand. Hier is duidelijk sprake van het 'Mattheus-effect' (zij die al veel hebben, krijgen het meest, dus juist het omgekeerde van het bovenvermelde principe van de sterkste schouders...). Het is en blijft onbegrijpbaar dat de vakbonden een dergelijk mechanisme blijven verdedigen.

CENTEN, GEEN PROCENTEN

Is het nu echt zo 'asociaal' om éénmalig (dus wij pleiten zeker niet voor een permanente en definitieve stopzetting van het mechanisme) dit mechanisme ofwel volledig stil te zetten (dus één indexsprong overslaan) of op zijn minst te opteren voor het

principe van 'centen en geen procenten'. Dus bij het overschrijden van de volgende spilindex krijgt iedereen 20 euro (zodat voor de werkelijke laagste inkomens- en/of zekerheidsuitkeringstrekkers er in feite niets veranderd), ofwel – als tussenweg tussen beide extremen – dat men een 'degressieve indexsprong' toepast, bijvoorbeeld (en de cijfers zijn louter illustratief):

- Voor alle inkomens en of tegemoetkomingen van 1000 euro of minder: + 20 euro;
- Voor inkomens en toelagen tussen 1000 en 2500 euro: een degressief bedrag van 20 tot 0 euro;
- Boven de 2500 euro per maand: géén indexaanpassing.

Op die manier zou een (schuchter) begin worden gemaakt met het invoeren van meer selectiviteit in het toekennen van (sociale) voordelen, daar waar we nu nog teveel mechanismen zien waar schaarse middelen ook naar niet echte hulpbehoevenden stromen (en dus een nodeloze last leggen op onze economie). Is dat sociale afbraak?

Op 15 maart 2012 zou Louis Paul Boon honderd geworden zijn. Voor het zogenaamde Boonjaar zijn diverse activiteiten gepland. Een aangevraagde subsidie van 6.000 euro hiervoor werd intussen door het Vlaams Fonds voor Letteren afgewezen. Crisis, besparingen...

Boonjaar draait op volle toeren

door *John Rijpens*

Hoewel Boon ooit schreef "Wie romanschrijver wil worden heeft het de eerste honderd jaar nogal moeilijk" geldt dat niet helemaal voor Boon, die minder tijd nodig had om een van de belangrijkste Nederlandstalige schrijvers ooit te worden.

REBELLEN VAN BOON

Tot 23 september loopt in Aalst (Stadsmuseum) en Antwerpen (Letterenhuis) de tentoonstelling 'Rebellen van Boon' met de nadruk op de oproerkraaiers in het literaire werk van Boon, met Jan de Lichte als centrale figuur. Deze legendarische schoft werd na een proces terechtgesteld op de Aalsterse Grote Markt. Deze 'historische locatie' met Belfort en Schepenhuis, nog steeds intact, vormen op 22 april 2012 het decor voor een herenscenering van het beruchte proces en de hierop volgende terechtstelling. Voor het spelen van de figuren van Jan de Lichte, de aanklager, de rechter e.a. wordt een beroep gedaan op een aantal bekende acteurs en op aan Aalst verwante strafpleiters (Jef Vermassen!). De reconstructie laat het licht schijnen op deze in Aalst gesitueerde historische gebeurtenis en besteedt aandacht aan het (bijna vergeen) boek van Boon over Jan de Lichte.

JAN DE LICHT

Het boek 'De bende van Jan de Lichte' verscheen in 1957 als een soort antiroman waarin literaire vormexperimenten worden gekoppeld aan de traditie van het volksboek. De toon van het oude volksboek bewaarde Boon bewust met formuleringen als "de lezer ziet wel dat..." en aan het einde van elk

hoofdstuk "En nu, terwijl Jan de Lichte ook achter deze laatste op zoek gaat, verlaten wij hem een ogenblik...Wij zullen hem straks terugzien, op de markt van Aelst..." Sommige (Hollandse...) recensenten begrepen het parodiërende niet en verweten Boon dat hij te ouderwets schreef.

Vergeeten wij bij dit alles niet dat 'De bende van Jan de Lichte' oorspronkelijk in Het Laatste Nieuws als feuilleton verscheen. Boon tekende het met 'Lowie Boon'. Toen het als boek verscheen werd de 'Lowie' veranderd in Louis Paul Boon. ("Louis Paul is een vent die zich meer kwaad maakt, die verbitterd is, die boeken schrijft waarin hij de maatschappij aanvalt...").

De van libertair communist geëvolueerde ontgoochelde en verbitterde individualistische socialist Boon was tussen 1950 en 1954 vooral broodschrijver. Het was Jan Walravens, die het weekblad De Zweep van Het Laatste Nieuws redigeerde, die Boon dit weekblad liet volschrijven onder tientallen pseudoniemen.

Van de roverskapitein Jan de Lichte maakt Boon een soort verzetsheld, een romantische figuur, een Robin Hood, die geld ontvreemdt van de rijken om dat aan de armen te schenken. Boon bewees hiermee dat hij, zoals in veel van zijn romans en verhalen, een zwak had voor mensen die buiten de wet staan. Hij gebruikte voor het verhaal authentieke kro-

nieken en vonnissen. De namen en de feiten kloppen, alles werd naar zijn eigen opvattingen geïnterpreteerd. Finaal maakte hij er een verzetsverhaal van.

En wie herinnert zich nog 'De zoon van Jan de Lichte', gepubliceerd in 1961? In die zoon zag Boon zichzelf. Hij vond dat hij in het oorspronkelijke verhaal "een beetje mis was geweest en dat het helemaal anders zou zijn gelopen indien ik zelf Jan de Lichte zou zijn geweest". De zoon van Jan de Lichte heet Louis de Lichte "een labbekak, die niets durft...". Hij eindigt niet op het schavot, maar op een kasteel waar hij twee jonge vrouwen heeft!

VERZAMELD WERK

In het Letterenhuis verzorgt de Boonkenner prof. Kris Humbeek een overzicht van het leven en het werk van Boon. Vanaf april is er zelfs een Louis Paul Boon themafietstocht i.s.m. Toerisme Oost-Vlaanderen (Boon zelf kon niet eens fietsen!) In juni trekt door Aalst een parade door de stad waarin een dozijn groepen rond een boek van Boon een beeld van een van de personages uit die boeken creëren.

Intussen werd de Engelse vertaling van 'Mijn kleine oorlog' (My Little War) bekroond met de Vondel Translation Prize 2011. Het ELF-DE deel van het 'Verzameld Werk van Louis Paul Boon' verscheen inmiddels met 'Boontje's Reservaat' en enkele andere en langere bijdragen "die nooit helemaal tot hun recht waren gekomen in de bladen waarin ze voor het eerst werden gepubliceerd" (uitgave De Arbeiderspers, 432 blz., 27,95 euro)

En de ultieme Boonbiografie waaraan prof. Humbeek werkt? Die moet er komen rond 2015, wanneer de laatste aflevering van het 'Verzameld Werk van Louis Paul Boon' (nog twee te gaan?) helemaal (?) is afgerond.

Een dubbele grondwetsherziening?

Liberalen zijn zowel de grondleggers als de behoeders van de rechtsstaat. In een rechtsstaat wordt de macht van de overheid begrensd. Deze rechtsstaatgedachte wordt echter duidelijk niet erkend door de nieuwe federale regering.

Helaas moeten wij vast stellen dat de regering, inclusief de liberalen, de intentie heeft om een essentieel element van de rechtsstaat; de herzieningsprocedure van de Grondwet, op ingrijpende wijze te wijzigen. Er rees namelijk recent nogal wat ophef rond de plannen van de huidige 2/3de meerderheid om de staatshervorming te realiseren middels een overgangsbepaling aan de wijzigingsprocedure. Wij bekijken enkele argumenten wat dieper.

WAAR GAAT HET OVER?

De Grondwet bepaalt dat hij maar gewijzigd mag worden onder de volgende voorwaarden: (a) punctuele wijziging, (b) inspraak van de kiezer door de tussentijdse ontbinding van de kamers, (c) samenwerking tussen alle takken van de wetgevende macht. De procedure loopt als volgt: de regering, Kamer en Senaat stellen ieders voor zich een lijst op waarin artikelen worden aangeduid die kunnen gewijzigd worden in een volgende legislatuur. Dan volgen er verkiezingen, en deze nieuw samengestelde kamers kunnen, met een tweederde meerderheid, deze artikelen wijzigen. Zij zijn niet gebonden door de inhoudelijke strekking die de preconstituante aangaf (uitzondering voor nieuwe artikels: het moet dan over die materie gaan).

WAT IS ER NU AAN DE HAND?

Het huidige Institutionele Akkoord behandelt op sommige vlakken materies, die niet aangeduid werden in de laatste lijst. Zo bijvoorbeeld het instellen van samenvallende verkiezingen. Om dit op te lossen liggen er twee opties voor: ofwel de wijzigingsprocedure zélf veranderen, ofwel de staatshervorming beperken en later weer opnemen (dit leidt tot loodgieterij). Men stelde voor om art. 195 gewoon tweemaal te wijzigen: een tijdelijke versoepeling - zonder ontbinding van het parlement en dus geen verkiezingen - en vervolgens een herstel naar de oude versie op het einde van de legisla-

tuur. Dit ontlokte enkele scherpe reacties (zie de bijdragen van Reyntjens en Detand die zich beide verzetten tegen deze schending van de geest van 195 GW).

De cruciale vraag luidt: "Mag een constituante tweemaal eenzelfde artikel wijzigen?" Een negatief antwoord steunt op de zgn. 'theorie van de eenmalige bevoegdheid van de constituante'. Een grondwetsartikel kan volgens deze stelling slechts een tweede maal worden gewijzigd, indien deze tweede wijziging een ander onderwerp heeft dan de eerste wijziging. M.a.w., door het wijzigen van de Grondwet, put de constituante haar bevoegdheid uit. Evenwel, een tekstueel argument uit de Grondwet om dit te ondersteunen is niet voorhanden. Daarom dat de meerderheid dit betwist, en er op wijst dat het een recente parlementaire praktijk betreft (jaren '80). Het gevolg van deze strenge interpretatie kan namelijk zijn dat er gebruik wordt gemaakt van zgn. impliciete grondwetswijzigingen, die problematischer zijn. Overigens, de constituante verkreeg een duidelijk mandaat, in overeenstemming met het geldende art. 195 GW. Een tweede wijziging, binnen eenzelfde grondwetgevende zitting, zou dan ook wél de ratio legis dienen, en slechts op een puur formeel bezwaar stoten. Uiteraard beschikt de grondwetgever, indien hij de procedure tot wijziging zelf wenst te veranderen, over een brede marge. Zo zou een extra lid kunnen worden ingevoegd dat een zeer punctuele uitzondering omschrijft, zowel qua materie, als in tijdsbestek.

Strikt juridisch gezien is er dus geen probleem. Dat neemt niet weg dat de grondwetgever zich best onthoudt van dit soort uitzonderingsmaatregelen. De aard van de Grondwet vereist dat er op duurzame wijze wordt omgesprongen met de tekst, en dat bepaalde waar-

borgen i.v.m. met herziening moeten gerespecteerd worden. In die zin gelden er wel supra-constitutionele beperkingen.

CONCREET: HET VOORSTEL

Het voorstel werd op 15 februari ingediend ter bespreking in de Kamer. Als we het voorstel vergelijken met wat we hierboven uiteenzetten, rijzen er enkele vragen:

Ten eerste blijkt dat de overgangsbepaling zich ook uitstrekt tot het opnemen van nieuwe bepalingen. Wellicht dekt de logica van de tijdelijke wijziging ook dit opnemen. De situatie is immers niet wezenlijk verschillend tussen een oud grondwetsartikel dat niet voor herziening vatbaar werd verklaard, en een bepaling uit het institutioneel dat nog niet opgenomen werd door de preconstituante. Ten tweede stellen we vast dat de wijziging volgens de huidige procedure (overgangsbepaling) mathematisch lichter is dan een bijzondere meerderheidswet. Dat de Grondwet soepeler gewijzigd zou kunnen worden is onvereenigbaar met de status als hoogste interne rechtsnorm. Dit euvel behoort wellicht eerder tot het domein van de coherentie, en niet het juridische, doch valt te betreuren.

De voornaamste conclusie bewaren we tot laatst: deze procedure resulteert toch de facto in een schorsing van de Grondwet, verboden volgens art 187 GW.

Bijkomend wordt reeds lang - sinds 1919 - gepleit voor een aanpassing van de herzieningsprocedure. Dit moet geschieden met aandacht voor de punctualiteit, democratische waarborgen, en eventueel ook in het licht van federale beginselen (denk aan de inspraak voor de deelentiteiten?). Er zijn vanuit verschillende invalshoeken problemen met de huidige wijzigingsprocedure, en zeker ook met de voorgestelde overgangsmaatregel. Het zou de huidige meerderheid sieren hier écht werk van te maken, en een duurzame oplossing te bedenken.

*Frane Bogovic - Nicolas Engelmann -
Patrice Viaene - Werner Vandenbruwaene*